

VAN MOEDER OP DOCHTER – DRIE GENERATIES VROUWEN IN DE HORECA TE VLISSINGEN & MIDDELBURG.

Door onderzoek naar een ander onderwerp, kwam extra informatie aan het licht over Clara Hermina van der Looi, ofwel de Weduwe Lauwereins, die in de tweede helft van de negentiende-eeuw in maar liefst vier zaken het horecabedrijf uitoefende, zij begon in Vlissingen, vertrok naar Middelburg en keerde enkele jaren later, met een tussenstop op Groot-Abeele weer terug naar Vlissingen.

Bij verder onderzoek naar, bleek zij allereerst de moeder te zijn van de in 1937 op brute wijze vermoordde cafébaas aan de Koningsweg – hij was haar jongste zoon en tevens opvolger in haar laatste zaak. Maar ook bleek haar moeder voor mogelijk dertig jaar een herberg te hebben gehad op de Grote Markt van Vlissingen en was ook haar grootmoeder werkzaam geweest als tapster. Bij verder onderzoek bleek ook de schoonvader (Hoffman) van haar moeder (Van Olphen) enige tijd herbergier te Vlissingen zijn geweest.

Naar deze horeca-familie werd nu wat meer onderzoek gedaan, om te zien wat voor aanvullingen er uit zouden kunnen komen voor de projecten van zowel Vlissingen als Middelburg Dronk. De samenvatting van deze rapportage is weergegeven in de onderstaande tabel.

NAAM	ZAAK	ADRES	PLAATS	PERIODE	EIGENAAR
[Hoffman]	Herberg /Tapperij	[onbekend]	Vlissingen	(1812)-1824	Johann Andreas Hoffman(n)
[onbekend]	[Tapperij]	[onbekend]	Vlissingen of Middelburg	ca.1822	Elisabeth van Dieren
<i>de Gouden Leeuw</i>	Herberg	Grote Markt (C.48)	Vlissingen	(1830) 1844-1861	Johanna Wilhelmina van Olphen, weduwe Hofman
<i>de Gouden Leeuw</i>	Herberg	Grote Markt (C.48)	Vlissingen	(1861) 1866-1874	Clara Hermina van der Looi, weduwe Lauwereins
<i>de Oude Kersenboom</i>	Koffiehuis/ Logement	Grote Markt (K.167/168)	Middelburg	1875-1880	Clara Hermina van der Looi, weduwe Lauwereins
<i>Zomerlust</i>	Café	[geen nadere aanduiding]	Groot-Abeele	1881-(?)	Clara Hermina van der Looi, weduwe Lauwereins
[Lauwereins]	Koffiehuis	Dokkade (L.106) (39)	Vlissingen	(1898)-1903	Clara Hermina van der Looi, weduwe Lauwereins
[Lauwereins]	Koffiehuis	Dokkade (L.106) (39)	Vlissingen	1903-1926 (1927)	Johannes Franciscus Eduardus Lauwereins

ELISABETH VAN DIEREN

Geboren omstreeks 1760, afkomstig van Rotterdam
Overleden te Middelburg 29.03.1832¹, 72 jaar oud.

Huwt waarschijnlijk buiten Zeeland met;

JOHANNES VAN OLPHEN

Geboren omstreeks 1754
Overleden te Vlissingen 13.01.1810², 56 jaar oud.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Catriena van Olphen**, geb. Rotterdam ca. 1793, groenteverkoopster bij haar huwelijk. Huwt te Middelburg in 1822 met de dijkwerker *Johann Frederik Eisberg*, afkomstig uit Lavelosloch (D).
2. **Elisabetta van Olphen**, geb. Rotterdam 20.04.1797, naaister bij haar huwelijk Huwt (1) te Middelburg in 1820 met de bootsman *Joannes Hertgen*, afkomstig uit Remagen (D). Huwt (2) te Vlissingen in 1828 met de scheepmaker *Hendrik Hermanus Schoonis*, afkomstig uit Vlissingen.
3. **JOHANNA WILHELMINA VAN OLPHEN**, volgt hierna

Van Dieren werd in de zomer van 1804 aangenomen als (belijdend) lidmate der Nederduitsch-Gereformeerde Kerk van Vlissingen op attestatie van Rotterdam en is dan in Vlissingen woonachtig in het *Peterstraatje*.³ Over haar is weinig meer bekend dan dat zij in 07.1822 als tapster⁴ wordt genoemd in de huwelijksakte van haar dochter (die zelf groenteverkoopster is), maar of Van Dieren haar bedrijf als tapster uitvoert in Middelburg of Vlissingen blijft onduidelijk.

Zij zou mogelijk dezelfde Elisabeth van Dieren kunnen zijn die in 1815 genoemd wordt als gedetineerde in het signalementenregister van de strafinrichtingen Middelburg⁵

NB - Het is frappant dat alledrie haar dochters huwen met een Duitse man, dit zou er op kunnen dat haar echtgenoot Van Olphen eveneens van Duitse origine was. Mogelijk zelfs, hoewel dat met een familienaam als Van Dieren lastiger te duiden valt, was zij dit ook.

---

¹ Zeeuws Archief (ZA), Burgerlijke Stand (BS) Middelburg, overlijdensregister 1832, akte 278

² ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1810, akte 14

³ Gemeentearchief Vlissingen (GAV), Lidmatenregister der Nederduitsch-Hervormde Gemeente (NHG) Vlissingen

⁴ ZA, BS Middelburg, huwelijksregister 1822, akte 68

⁵ ZA, Strafinrichtingen van Zeeland 1809-1923 (toegang 254-A), inv.no. 218, inschrijvingsregister pagina 4

JOHANNA WILHELMINA VAN OLPHEN, later WEDUWE HOFMAN

Geboren te Vlissingen 22.04.1800⁶

Overleden te Vlissingen 27.07.1861⁷

Dochter van *Johannes van Olphen* en *Elisabeth van Dieren* (zie hiervoor)

Voorafgaand aan haar wettige huwelijk met Hofman, heeft zij een relatie met de zeeman **FREDERIK VAN DER LOOI** (geb. ca. 1800) van een officieel huwelijk is vooralsnog niets gevonden en ook bij haar huwelijk met Hofman wordt hierover niets genoemd – anders zou zij ingeschreven zijn als weduwe of anderszins gescheiden. Het betreft hier wel een zeeman, hij zou dus ook op zee kunnen zijn gebleven. Deze Frederik van der Looi wordt in de registers van de Burgerlijke Stand slechts driemaal genoemd en steeds als (wettige, erkende) vader van Clara Hermina van der Looi: Bij haar geboorte, haar huwelijk en haar overlijden.

Er is wel een vermelding van een Frederik van der Looij in 1817⁸ in het Signalementenregister van de Middelburgse Strafinrichtingen - en in 1822 nog een van een Hendrik Frederik van der Looij als gedetineerde in het Huis van Arrest te Middelburg⁹; beide heren zouden mogelijk dezelfde kunnen zijn. Verder onderzoek zou meer informatie kunnen opleveren.

Enig (maar wettig) kind uit deze relatie:

1. **CLARA HERMINA VAN DER LOOI**, volgt hierna.

Van Olphen huwt te Vlissingen 06.08.1823¹⁰; met

JOHANN HEINRICH HOFFMAN, meest vermeld als **JOHAN HENDRIK HOFMAN**

Geboren te Vlissingen 15.01.1802¹¹

Overleden te Vlissingen 30.01.1838¹²

Zoon van *Johan Andreas Hoffman(n)* en *Maria Margaretha Hardewijn*;

Hofman wordt over diverse jaren, in alle akten die passeren voor de Burgerlijke Stand, genoemd als scheepmaker (1823-1837) en (scheeps)timmerman (in 1830); hij was waarschijnlijk werkzaam op de Vlissingse marinewerf.

NB - Zie voor meer informatie over zijn ouders aan het einde van dit document.

---

⁶ Datum volgens eigen huwelijksakte 1823

⁷ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1861, akte 158

⁸ ZA, Strafinrichtingen van Zeeland 1809-1923 (toegang 254-A), inv.no. 218, inschrijvingsnummer 681

⁹ ZA, Strafinrichtingen van Zeeland 1809-1923 (toegang 254-A), inv.no. 354, inschrijvingsnummer 735

¹⁰ ZA, BS Vlissingen, huwelijksregister 1823, akte 37

¹¹ Volgens de eigen huwelijksakte 1823

¹² ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1838, akte 38

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Maria Johanna Hofman**, geboren te Vlissingen 07.11.1824¹³; zij huwt te Vlissingen in 1848 met de loodsleerling *Willem Adrianus van der Hoof*t, afkomstig van Zaamslag.
2. **Johanna Elisabeth Hofman**, geboren te Vlissingen 12.08.1827¹⁴; zij huwt te Vlissingen in 1854 met een geweermaker van het 2de regiment infanterie *Johannes Franciscus Miolee*, afkomstig uit Utrecht.
3. **Johan Andries Hofman**, geboren te Vlissingen 07.07.1830¹⁵; hij werd van beroep houtzager en huwde te Vlissingen in 1856 met *Maria de Vries*, afkomstig uit Vlissingen.
4. **Elisabeth Hofman**, geboren te Vlissingen 28.09.1832¹⁶; zij huwt te Vlissingen in 1859 met de zeilmaker *Cornelis Frederik Philip Schweitzer*, afkomstig uit Vlissingen.
5. **Christina Hofman**, geboren te Vlissingen 19.01.1835¹⁷; zij huwt te Vlissingen in 1859 met de broodbakker *Hendrik Dobbelaere*, afkomstig uit Vlissingen.
6. **Frederik Hendrik Hofman**, geboren te Vlissingen 19.05.1837¹⁸, hij overleed ongehuwd te Vlissingen 17.10.1870¹⁹

Na de dood van Hofman heeft Van Olphen een relatie met één of meerdere onbekende mannen. Uit deze relatie(s) komen drie kinderen voort die vanwege de onbekendheid van de vader allen de familienaam van de moeder krijgen:

1. **Marinus Cornelis van Olphen**, geboren te Vlissingen 24.04.1840²⁰; kort daarna overleden te Vlissingen 24.05.1840²¹
2. **Krina van Olphen**, geboren te Vlissingen 09.04.1841²²; een paar jaar later overleden te Vlissingen 07.06.1846²³
3. **Pieterrella van Olphen**, geboren te Vlissingen 13.05.1843²⁴; zij zou later eerst in het huwelijk treden te Vlissingen in 1866 met de stuurman *Johannes Pichal*, afkomstig uit Vlissingen. Na diens dood huwde zij als weduwe te Vlissingen in 1880 met de metselaar *Anthonijs Johannes Wouters*, afkomstig uit Vlissingen.
Bij haar tweede huwelijk staat zij ingeschreven als winkelierster, naar alle waarschijnlijkheid te Vlissingen.

---

¹³ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1824, akte 302

¹⁴ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1827, akte 167

¹⁵ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1830, akte 145

¹⁶ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1832, akte 216

¹⁷ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1835, akte 22

¹⁸ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1837, akte 137

¹⁹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1870, akte 185

²⁰ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1840, akte 100

²¹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1840, akte 123

²² ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1841, akte 82

²³ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1846, akte 111

²⁴ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1843, akte 102

Uit de verschillende geboorteakten van haar kinderen blijkt meermaals het woonadres van Van Olphen's huisgezin te Vlissingen. Het zijn momentopnames, maar het geeft een beeld van hoe vaak er verhuisd word en hier kunnen ook details aan ontleend worden, zoals hier zal blijken bij het laatst genoemde adres.

09.1822	Wijk I no. 166	mogelijk Lange Walstraat
11.1824	Wijk E no. 119	Korte Noordstraat aan de Vismarkt
08.1827	Wijk E no. 90	Korte Noordstraat
07.1830-05.1843:	Wijk C no. 48	Grote Markt

Van Olphen wordt tijdens haar huwelijk met Hofman (in akten) meestal vermeld als particuliere (zonder beroep). In 12.1844, bij het huwelijk van haar oudste dochter, wordt zij voor het eerst genoemd als herbergierster en zo blijft men haar inschrijven tot in haar eigen overlijdensakte, wat zou betekenen dat zij is blijven werken tot aan haar dood.

Ook wordt zij eenmalig genoemd als winkelierster, namelijk in een koopcontract dat passeert voor notaris D. Uijttenhooven op 18.03.1845²⁵. Zij koopt dan voor 500 gulden van Adriaan de Wijs (een gepensioneerd schipper van het Nederlands Loodswezen) een huis en erf in de Lange Nieuwstraat (H.145) (kadastraal sectie D.327), met een inhoudsgrootte van 42 ellen. Dit pand bezit zij nog bij altijd bij haar dood en zal dan door haar erfgenamen publiek worden verkocht.

Van Olphen maakte ook tweemaal een testament. Op 18.01.1850²⁶ en 05.02.1851²⁷, aan het laatste voegde ze een codicil toe (27.02.1855²⁸); alle drie de akten passeerden voor notaris Th. van Uije Pieterse te Vlissingen. Deze notaris zal ook het papierwerk rondom haar nalatenschap verzorgen en hierover valt het nodige te vinden. Twee weken na haar dood wordt een eerste inventaris opgesteld ten behoeve van de erfgenamen²⁹; dit wordt gedaan (12.08.1861) door de executeur over de boedel, haar schoonzoon Johannes Baptiste Lauwereins. Deze zal uiteindelijk ook de aangifte voor de successiebelasting hebben gedaan, want ook deze komt voor in de registers.³⁰

Uit de protocollen van notaris Van Uije Pieterse blijkt dat zij minstens twee panden in Vlissingen in bezit heeft gehad en dat deze worden verkocht op 02.09.1861³¹ de opsomming uit het protocol geeft als eerste informatie:

- Een huis en erf aan de Lange Nieuwstraat (H.145) (kadastraal sectie D.327) voor 1158 gulden en nog voor 10 gulden aan los goed (aan Adriana Hemmekam, weduwe Jasper de Konink)
- Een huis en erf aan de Lange Nieuwstraat, bij de Kaai (H.128) (kadastraal sectie D.319) voor 1625 gulden en nog voor 15 gulden aan los goed (aan Petrus Augustinus Buyl).

Deze publieke verkoop werd gehouden in de herberg *de Gouden Leeuw* aan de Grote Markt en stond aangekondigd in onder meer de *Middelburgsche Courant*, maar uit de advertenties³² blijkt niets over het gebruik of de inrichting van de panden.

Een dag later (03.09.1861) wordt er een verkoop gehouden van roerende goederen ‘aan het sterfhuis’(!) op de Grote Markt. De advertentie met de aankondiging spreekt over ‘eenen zindelijken

---

²⁵ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1377, akte 35 (akte aanwezig in inv.no. 1359)

²⁶ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 102 (akte aanwezig in inv.no. 1327)

²⁷ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1365, akte 254 (akte aanwezig in inv.no. 1328)

²⁸ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 945 (akte aanwezig in inv.no. 1331)

²⁹ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 2357 (akte aanwezig in inv.no. 1337)

³⁰ ZA, Memories van Successie (398), kantoor Middelburg, inv.no. 457, memorienummer 2/4846 (cassette 69)

³¹ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 2366 (akte aanwezig in inv.no. 1337)

³² MC dd. 24.08.1861 [**bijlage I**], 29.08.1861 & 31.08.1861

inboedel³³ en beschrijft meubels, schilderijen, glas- en aardwerk, porselein, goud en zilver en ‘extra goede bedden met toebehooren’ en de ‘ledekanten met behangsels’. Volgens de notariële akte (voor de erfgenamen) bedroegen de opbrengsten 1070,70³⁴ - een zeer behoorlijk bedrag voor een boedelverkoop.

De laatste stukken omtrent haar nalatenschap worden opgesteld door dezelfde notaris, het zijn de aktes van boedelscheiding (18.10.1861³⁵), decharge van de executeur (18.10.1861³⁶) en een drietal volmachten over erfgenamen (29.10.1861³⁷).

Het is te toevallig; volgens een verkoopaankondiging staat haar sterfhuis aan de Grote Markt, blijkens haar overlijdensakte heeft zij tot aan haar dood gewerkt als herbergierster; en volgens de andere verkoopaankondiging worden twee panden uit haar nalatenschap verkocht in de herberg *de Gouden Leeuw*, eveneens aan de Grote Markt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het adres van die herberg wijk C nummer 48 is, een adres dat met zekerheid (tussen 1830 en 1843³⁸) het woonadres is van het gezin Hofman en waar zij dus altijd is blijven wonen.

Hierdoor kan in alle redelijkheid van opstapelend bewijs, gesteld worden dat Van Olphen in de jaren 1830 de herberg *de Gouden Leeuw* heeft geopend; en waarschijnlijk als eerste uitbaatster.

De eerste (en veruit de meeste) vermeldingen van *de Gouden Leeuw* op de Grote Markt zijn indirect en betreffen advertenties uit de periode 1837-1876 van opvolgende wafel- en koekkramen tijdens de jaarlijkse Vlissingse kermis. Deze kramen keren steevast terug naar dezelfde standplaats op de Grote Markt en gebruiken de herberg als nadere locatie-aanduiding in hun krantenadvertenties.³⁹

De enige directe vermelding van de herberg dateert van ruim tien jaar na de dood van Van Olphen; de zaak lijkt niet van eigenaar veranderd en is hoogstwaarschijnlijk voortgezet door haar oudste dochter. Maar in 01.1874 wordt *de Gouden Leeuw* te huur aangeboden ‘wegens vertrek naar elders’.⁴⁰

Twee maanden later verschijnt een aankondiging dat notaris De Wolff op 03.03.1874 ter plekke, in de herberg, de inventaris zal verkopen. In deze advertentie staat een opsomming van al hetgeen tot de inventaris behoort.⁴¹

In de periode 1874-1876 wordt de herberg wel genoemd door de wafelkramen, maar pas in de zomer van 1876 is het duidelijk wie dan de (nieuwe) uitbater is, J. Plaizier.⁴² Die zomer staat er ook het ‘Musée Mécanique’ van Gnocchi uit Napels die de herberg als nadere locatie aanduiding gebruikt⁴³ en ook de wafelkramen zetten dit gebruik nog vele jaren voort.

Over het verdere verloop van eigenaren en bijzonderheden van *de Gouden Leeuw* is reeds het nodige bekend bij *Vlissingen Dronk*.

---

³³ Zie noot 32

³⁴ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 2367 (akte aanwezig in inv.no. 1337)

³⁵ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 2392 (akte aanwezig in inv.no. 1337)

³⁶ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akte 2393 (akte aanwezig in inv.no. 1337)

³⁷ GAV, Notariele Archieven Vlissingen II (138), inv.no. 1355, akten 2396, 2397 en 2398 (stukken niet aanwezig)

³⁸ Blijkens de geboorteakten van de kinderen Hofman.

³⁹ VC dd. 13.07.1837 [**bijlage II**], 15.07.1837, 17.07.1837, 20.07.1837, 14.07.1838, 17.07.1838, 21.07.1838, 13.07.1839, 16.07.1839, 21.07.1845; 22.07.1846, 12.07.1847, 14.07.1848, 24.07.1873, 19.07.1874, 18.07.1875, 16.07.1876; MC dd. 16.07.1842, 14.07.1855, 19.07.1856, 19.07.1868, 18.07.1869, 19.07.1869, 18.07.1870, 17.07.1871, 16.07.1872; Vlissingers Weekblad dd. 16.07.1864

⁴⁰ VC dd. 22.01.1874 [**bijlage III**] & MC dd. 23.01.1874

⁴¹ MC dd. 23.02.1874 & 28.02.1874 [**bijlage IV**]

⁴² VC dd. 27.07.1876 [**bijlage V**]

⁴³ VC dd. 16.07.1876 & 20.07.1876

CLARA HERMINA VAN DER LOOI, later WEDUWE LAUWEREINS

Geboren te Vlissingen 18.09.1822⁴⁴

Overleden te Vlissingen 04.01.1912⁴⁵, waarschijnlijk overleed zij aan Dokkade 39, waar zij volgens de adresboeken ook stond ingeschreven.⁴⁶ Haar zoon plaatste zowel een annonce⁴⁷ als dankbetuigingen⁴⁸ in twee kranten.

Dochter van *Frederik van der Looi* en *Johann Wilhelmina van Olphen* (zie hiervoor)

Van der Looi huwt te Vlissingen 18.12.1844⁴⁹; met

JOHANNES BAPTISTE LAUWEREINS, een enkele keer ook **LOUWEREINS**.

Geboren te Oostende omstreeks 1818

Overleden te Vlissingen 08.06.1866⁵⁰; volgens de rouwadvertentie die de weduwe plaatst ‘na een langdurig en smartelijk lijden (...) mij nalatende acht kinderen, waarvan nog zeven op minderjarigen leeftijd zijn’.⁵¹

Zoon van *Franciscus Josephus Lauwereins* (visser) en *Maria Barbara Macquet*.

Lauwereins werd te Vlissingen vanaf zijn huwelijk (12.1844) tot aan zijn dood (06.1866) in het gros van de akte in de Burgerlijke Stand genoemd als (zee)loods bij het Belgisch Loodswezen. De familie Lauwereins leverde meer loodsen die actief waren voor het (Belgisch) Loodswezen te Vlissingen; twee van hen verdronken en werden later teruggevonden (aangespoeld) – hierover werd veelvuldig bericht in de kranten.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Maria Johanna Lauwereins**, geboren te Vlissingen 07.12.1844⁵², zij werd erkend en gewettigd bij het huwelijk van haar ouders. Zij huwt in 1866 te Vlissingen met de loods *Arie Korstian van der Staal*, afkomstig uit Vlissingen.
2. **Johanna Wilhelmina Frederika Lauwereins**, geboren te Vlissingen 30.01.1847⁵³; zij huwt te Vlissingen in 1877 met de machinist(leerling) *Jan Fransoo*, afkomstig uit Middelburg.
3. **Hermine Christina Lauwereins**, geboren te Vlissingen 04.10.1849⁵⁴, zij overleed ongehuwd te Vlissingen 17.03.1874⁵⁵
4. **Levenloze zoon**, geboren/overleden te Vlissingen 25.10.1851⁵⁶

---

⁴⁴ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1822, akte 215

⁴⁵ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1912, akte 5

⁴⁶ *Adresboek Vlissingen*, jaargang 1912-1913 (exemplaar aanwezig in het GAV)

⁴⁷ Middelburgsche Courant (MC) dd. 06.01.1912

⁴⁸ MC en Vlissingse Courant (VC) dd. 18.01.1912

⁴⁹ ZA, BS Vlissingen, huwelijksregister 1844, akte 74

⁵⁰ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1866, akte 99

⁵¹ MC dd. 12.06.1866

⁵² ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1844, akte 283

⁵³ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1847, akte 24

⁵⁴ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1849, akte 237

⁵⁵ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1874, akte 36

⁵⁶ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1851, akte 276

5. **Clara Hermina Lauwereins**, geboren te Vlissingen 07.02.1853⁵⁷; zij huwt te Vlissingen in 1873 met de hulploeds *Cornelis van der Ploeg*, afkomstig uit Zierikzee.
6. **Rosalie Josephine Lauwereins**, geboren te Vlissingen 14.08.1854⁵⁸, zij overleed kort daarna te Vlissingen 30.10.1854⁵⁹
7. **Elisabeth Lauwereins**, geboren te Vlissingen 27.09.1855⁶⁰, zij overleed als kind te Vlissingen 26.11.1858⁶¹
8. **Johanna Wilhelmina Lauwereins**, geboren te Vlissingen 07.02.1858⁶², ongehuwd overleden te Middelburg 23.11.1882⁶³
9. **Elisabeth Lauwereins**, geboren te Vlissingen 09.02.1861⁶⁴, zij overleed kort daarna te Vlissingen 21.07.1861⁶⁵
10. **JOHANNES FRANCISCUS EDUARDUS LAUWEREINS**, geboren te Vlissingen 20.03.1862⁶⁶, hij huwt in 1913 met zijn nicht (oomzegger) Maria Johanna van der Staal. (Zie voor meer over hem bij het koffiehuis aan de Dokkade hierna)
11. **Elisabeth Lauwereins**, geboren te Vlissingen 25.04.1864⁶⁷; zij huwde eerst te Vlissingen in 1889 met de smid *Dingeman van Splunder*, afkomstig van Ouwerkerk; en na diens dood te Middelburg in 1909 met de stoker *Frans Abraham Joziasse*, afkomstig uit Vrouwenpolder.
12. **Theodora Lauwereins**, geboren te Vlissingen 05.08.1865⁶⁸, zij overleed als kind te Vlissingen 24.01.1867⁶⁹

Woonadressen van het gezin Lauwereins te Vlissingen, blijktens vermeldingen in de geboorteakten van de kinderen:

12.1844	Wijk H no. 128	Lange Nieuwstraat, nabij de kade
01.1847	Wijk H no. 145	Lange Nieuwstraat
10.1849-02.1853	Wijk H no. 126	Oostzijde (Oude Haven), nabij Nieuwstraat
08.1854-02.1861	Wijk H no. 128	Lange Nieuwstraat, nabij de kade
03.1862-04.1864	Wijk D no. 26	Beursstraat
08.1865	Wijk H no. 49	Nieuwendijk

NB - De adressen H.128 en H.145 betreffen panden die beide in het bezit zijn van moeder Van Olphen. Zie eerder voor meer informatie.

---

⁵⁷ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1853, akte 42

⁵⁸ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1854, akte 158

⁵⁹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1854, akte 234

⁶⁰ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1855, akte 227

⁶¹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1858, akte 222

⁶² ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1858, akte 34

⁶³ ZA, BS Middelburg, overlijdensregister 1882, akte 301

⁶⁴ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1861, akte 40

⁶⁵ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1861, akte 154

⁶⁶ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1862, akte 101

⁶⁷ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1864, akte 118

⁶⁸ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1865, akte 240

⁶⁹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1867, akte 15

Tijdens haar huwelijk wordt Van der Looi uitsluitend genoemd als particuliere (zonder beroep), maar vanaf 02.1866 (het huwelijk van haar oudste dochter) wordt zij ingeschreven als herbergierster. En zo ook vier maanden later bij het overlijden van haar echtgenoot. Gezien haar woonplaats is het plausibel dat zij deze herberg te Vlissingen bestiert, het is nog aannemelijker dat zij in het familiebedrijf *de Gouden Leeuw* is gestapt. Als we al een reden - om meer specifiek als herbergierster (en dus eigenaresse) op te treden - nodig zouden hebben, dan zou deze gevonden kunnen worden in hetgeen zij schrijft in de overlijdensannonce van haar man Lauwereins (zie verder) - financiële nood door een zieke echtgenoot en kleine kinderen. Vanaf nu (1866) wordt zij afwisselend herbergierster of koffiehuishoudster genoemd.

Van der Looi heeft op zeker moment besloten om haar werkzaamheden elders voort te zetten. Als op 20.01.1875⁷⁰ het *Koffijhuis en Logement genaamd “De Kersenboom”*, aan de Grote Markt (K.167/168) te Middelburg⁷¹, bij opbod wordt verkocht is zij de nieuwe eigenaresse. Amper een maand later opent zij de zaak, die nu *de Oude Kersenboom*⁷² heet om onderscheid te maken met een nieuw koffiehuis, genaamd *de Nieuwe Kersenboom*, wat uitgebaat wordt door de erfgenamen van haar voorganger. Zij ondertekent de aankondiging als ‘Wed. Lauwereins’, wat zij voortaan zal blijven doen.

Hoe de zaken gaan is onbekend, maar er lijkt een moment te zijn geweest dat zij heeft overwogen om uit de zaak te stappen. Per medio 02.1876⁷³ biedt zij het koffiehuis te huur aan - maar dit heeft klaarblijkelijk geen doorgang gevonden. Het is weliswaar wat stil met advertenties, maar toch adverteert zij enkele malen met de verkoop van ‘puike versche saucijzen’⁷⁴ tijdens de Middelburgse kermis en het adres is steevast *Kerseboom, Markt*.

Er worden ook voorstellingen en concerten gegeven, zogenaamde soirées die onder meer bestaan in ‘koren, quodlibets, duetten en sènes in kostuum’.⁷⁵ En tijdens de kermis van 1880 wordt er café chantant gehouden, bestaande uit ‘Hollandsche, Duitsche en Fransche artisten’⁷⁶; beide activiteiten vallen steeds samen met de kermis.

In het voorjaar van 1880 wordt *de Kerseboom* weer te huur aangeboden, ditmaal per 01.05.1880.⁷⁷ En het lijkt erop dat er een nieuwe eigenaar/huurder is gekomen, een jaar later wordt er afbraak in de vorm van kozijnen, ramen, deuren, dakpannen etc. aangeboden – wat duidt op een flinke verbouwing.⁷⁸ Wat voor bestemming het (dubbele) pand heeft gekregen viel niet direct te achterhalen, maar in de Middelburgse adresboeken wordt het niet langer als koffiehuis vermeld.

---

⁷⁰ Aankondigingen gevonden in: Zierikzeesche Nieuwsbode dd. 07.01.1875 & Nieuwe Goessche Courant dd. 08.01.1875 [bijlage VIa-b]

⁷¹ Het koffiehuis ‘de Kersenboom’ stond tussen de Societeit ‘de Vergenoeging’ (K.164/166) en het Koffiehuis ‘de Rozenboom’ (K.169) – de laatste werd later Koffiehuis ‘de Koophandel’. (*Adresboeken Middelburg*)

⁷² MC dd. 20.02.1875 [bijlage VII]

⁷³ MC dd. 03.01.1876 [bijlage VIII]

⁷⁴ MC dd. 31.07.1878, 31.07.1879 & 04.08.1880 [bijlage IXa-b-c]

⁷⁵ MC dd. 05.08.1879 [bijlage X]

⁷⁶ MC dd. 31.07.1880 [bijlage XI]

⁷⁷ MC dd. 14.04.1880 [bijlage XII]

⁷⁸ MC dd. 23.06.1881 [bijlage XIII]

De weduwe Lauwereins is dan al reeds vertrokken. In Mei 1881 verplaatste zij haar activiteiten naar Groot-Abeele en opent daar *Café Zomerlust*.⁷⁹ Hoe lang dit café heeft bestaan is eveneens (nog) niet bekend. Er zijn geen andere advertenties of aanwijzingen gevonden; dan alleen een mogelijke (*let wel nog onbewezen*) publieke verkoop van een herberg op Groot-Abeele een goed jaar eerder.⁸⁰

Vanaf 1898 (mogelijk al eerder) staat zij vermeld als koffiehuishoudster aan de Dokkade, wijk L nummer 106⁸¹ (later no.39). Volgens adresboeken vanaf 1903 woont zij tot aan haar dood op dit adres, zij het zonder beroep.⁸² De weduwe Lauwereins heeft dus zeker tot haar 75ste doorgewerkt en zal daarna, zij woont immers boven het koffiehuis, actief zijn gebleven. In elk geval neemt zij nog deel aan het sociale leven, dit blijkt uit haar dankbetuiging voor de ontvangen goede wensen voor haar 85ste verjaardag in 1907.⁸³

Hij heeft waarschijnlijk al enkele jaren meegewerkt in het bedrijf (koffiehuis) van zijn moeder, maar vanaf 1903-04 is het duidelijk dat haar jongste zoon, Johannes Franciscus Eduardus Lauwereins, het bedrijf daar voortzet als café/koffiehuis-houder, in elk geval tot 1926.⁸⁴ Daarna zal hij zijn zaak verplaatsen naar de Koningsweg 47.⁸⁵ Hij werd te Vlissingen op 04.03.1937⁸⁶ levenloos in zijn zaak bij de Vlissingse Keersluisbrug aangetroffen – hierover werd in recenter jaren gepubliceerd.⁸⁷

---

⁷⁹ VC dd. 08.05.1881 & MC dd. 09.05.1881 [**bijlage XIVa-b**]

⁸⁰ MC dd. 10.02.1880 [**bijlage XV**]

⁸¹ *Adresboek Vlissingen*, jaargang 1898 (exemplaar aanwezig in het GAV)

⁸² *Adresboek Vlissingen*, jaargang 1903, 1908, 1912-13 (exemplaren aanwezig in het GAV)

⁸³ VC dd. 30.09.1907

⁸⁴ *Adresboek Vlissingen*, jaargang 1903-04, 1908-09, 1912-13, 1918, 1922, 1926 (exemplaren aanwezig in het GAV)

⁸⁵ *Adresboek Vlissingen*, jaargang 1927, 1930, 1934 (exemplaren aanwezig in het GAV)

⁸⁶ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1937, akte 60

⁸⁷ Zie: Gerard van der Hoeven, *De Keersluismoord* (Vlissingen 2003)

JOHANN ANDREAS HOFFMAN(N), ook genoemd als **JAN ANDRIES HOFMAN**

Geboren te Hessen-Darmstadt (D) omstreeks 1765
Overleden te Vlissingen 23.12.1824⁸⁸
Zoon van *P(i)eter Hoffman* en *Catharina Hillebrand*

Huwt (1) te Vlissingen omstreeks 01.1794⁸⁹; met

MARIA MARGARETHA HARDEWIJN, ook **ARDEWIJN**

Geboren te Vlissingen
Overleden te Vlissingen vóór 05.1808

Kinderen uit dit huwelijk (vermoedelijk):

1. **Maria Piaternella Hoffman**, is in 07.1822 meerderjarig en ongehuwd wonende te Vlissingen.
2. **Tannetje Hoffman**, is in 07.1822 (minderjarige) dienstbode te Gent
3. **JOHANN HEINRICH HOFFMAN**, woont in 07.1822 te Vlissingen als (minderjarige) scheepstimmerknecht. Hij huwt later met **JOHANNA WILHELMINA VAN OLPHEN** (zie hiervoor)

Huwt (2) te Vlissingen 25.05.1808⁹⁰; met

JOHANNA OUDELANDE, genaamd **HOUTLANT** of **HO(U)TELANDE**

Geboren te Goes ca. 1774
Overleden te Vlissingen 25.10.1847⁹¹
Dochter van *Jan Oudelande* en *Cornelia van den Berge*.

Zij werd in de zomer van 1802 aangenomen als (belijdend) lidmate der Nederduitsch-Gereformeerde Gemeente van Vlissingen, op attestatie van Middelburg; en woonde toen aan de Oostzijde.⁹² Op 17.08.1805 verkreeg zij van dezelfde gemeente attestatie naar Den Haag.⁹³

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Christina Hofman**, geboren te Vlissingen omstreeks 01.1810; zijn overleed slechts dertien weken oud te Vlissingen 10.03.1810⁹⁴
2. **Johannes Coenraad Hofman**, scheepmaker, geboren te Vlissingen 13.02.1812⁹⁵

---

⁸⁸ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1824, akte 181

⁸⁹ Het zogenaamd trouwgeld wordt betaald te Vlissingen op 24.01.1794 (Rekenkamer D44641)

⁹⁰ ZA, BS Vlissingen, huwelijksregister 1808, akte 16

⁹¹ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1847, akte 261

⁹² GAV, Lidmatenregister NHG Vlissingen

⁹³ GAV, Lidmatenregister NHG Vlissingen

⁹⁴ ZA, BS Vlissingen, overlijdensregister 1810, akte 86

⁹⁵ ZA, BS Vlissingen, geboorteregister 1812, akte 38

Hoffman komt in Vlissingen terecht als soldaat in het garnizoen; hij diende nog in het leger in 01.1794 bij zijn eerste huwelijk. In de jaren daarna is het onbekend wat hij heeft gedaan aan werkzaamheden, maar vanaf 02.1812 (geboorte zoon) genoemd als herbergier te Vlissingen. Hij moet dit zijn blijven doen want nog kort voor zijn dood blijkt hij actief als herbergier, in 1821⁹⁶ en 1822⁹⁷ is hij tot tweemaal toe een van de getuigen die voor notaris Abraham van der Swalme inzake een verklaring afleggen inzake het overlijden van twee personen. (zogenaamde ‘acte van notoriteit’). In 1822 wordt hij genoemd als tapper, maar bij zijn dood in 1824 staat hij ook in de overlijdensakte weer geregistreerd als herbergier.

Voor wat betreft de locatie van zijn herberg bestaan er een paar opties:

Op 17.06.1808 koopt hij van Johan Casper Vetter en Dirk Moermans een huis in de Pluimstraat (D.92) voor het bedrag van 1269,85 francs, het koopcontract passeerde voor de Vlissingse notaris Abraham van der Swalme.⁹⁸

Op 16.02.1813 koopt hij van Pierre Boedschen een huis aan de Vlamingstraat (E.78), het koopcontract passeerde voor de Vlissingse notaris Lieven de Jonge Borgerhoff.⁹⁹

Dan blijkt nog dat in 1822 de familie Hoffman de helft in een stal en wagenhuis aan de Korte Vlamingstraat (I.103) bezit. Het eigendom ligt bij de kinderen, dus is het waarschijnlijk dat deze erfenis van Lena Baljeu, geb. Garegoet, kwam uit de familie van Hoffman’s eerste echtgenote. Hoffman (genoemd als tapper) treed op als vader en voogd en verkoopt volgens contract voor notaris Lieven de Jonge Borgerhoff de helft voor 140 guldens.¹⁰⁰

In 1821 ontving Hoffman een schadevergoeding voor geleden schade door het bombardement van Vlissingen, hij wordt genoemd in de zevende lijst van diegenen die betaling zullen ontvangen als *no.1057 J.A. Hofman*.¹⁰¹

Over Hoffman’s nalatenschap werd in de protocollen van de Vlissingse notarissen niets aangetroffen, noch over die van zijn weduwe. Wel werd een vermelding gevonden van de aangifte wegens de successierechten.¹⁰² En deze aangifte zal meer informatie geven over zijn bezittingen, vooral gezien het feit dat er in 1832¹⁰³ nog steeds onroerend goed te Vlissingen op zijn naam staat geregistreerd; te weten:

- Een huis en erf van 0.0113 ha (kadastraal gemerkt E.818), totaal belastbaar voor 33,57 gulden; dit pand stond aan de Breewaterstraat, schuin tegenover de Hellebardierstraat.
- Een huis en erf van 0.0136 ha. (kadastraal gemerkt E.690), totaal belastbaar voor 45,68 gulden; dit pand stond nabij de kazerne en kwam middels een steeg uit in de Breewaterstraat; thans ligt hier het Westdijkhof.

---

⁹⁶ GAV, Notariele Archieven Vlissingen I (137), inv.no. 524, akte 22 (stukken niet aanwezig) wegens het overlijden van Magdalena van Dammen

⁹⁷ GAV, Notariele Archieven Vlissingen I (137), inv.no. 524, akte 223 (akte aanwezig in inv.no. 474) wegens het overlijden van Jacob Jung

⁹⁸ GAV, Notariele Archieven Vlissingen I (137), inv.no. 522, akte 543 (akte aanwezig in inv.no. 437)

⁹⁹ ZA, Rechterlijk Archief Zeeuwse Eilanden (RAZE) (12), inv.no. 395 (protocollen), akte 37

¹⁰⁰ GAV, Notariele Archieven Vlissingen I (137), inv.no. 431, akte 106 (akte aanwezig in inv.no. 421)

¹⁰¹ MC dd. 27.02.1821

¹⁰² ZA, Memories van Successie (398), kantoor Vlissingen, inv.no. 578, memorienummer 5 (cassette 93)

¹⁰³ ZA, Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel (OAT) (994) Kadaster 1832, Vlissingen.

BIJLAGEN

- I** Publieke verkoop van onroerend goed en inboedel van de Weduwe Hofman, in *de Gouden Leeuw*, Middelburgsche Courant dd. 24.08.1861
- II** Eerste vermelding van *de Gouden Leeuw*, Vlissingse Courant dd. 13.07.1837
- III** Aanbod huur van *de Gouden Leeuw*, Vlissingse Courant dd. 22.01.1874
- IV** Verkoop van de inventaris van *de Gouden Leeuw*, Middelburgsche Courant dd. 28.02.1874
- V** Eerste vermelding nieuwe eigenaar van *de Gouden Leeuw*, Vlissingse Courant dd. 27.07.1876
- VIa-b** Aankondiging publieke verkoop van *de Kersenboom*, Zierikzeesche Nieuwsbode dd. 07.01.1875 & Nieuwe Goessche Courant dd. 08.01.1875
- VII** Opening van *de Oude Kersenboom* door Lauwereins, Middelburgsche Courant dd. 20.02.1875
- VIII** Aanbod huur van *de Kersenboom*, Middelburgsche Courant dd. 03.01.1876
- IXa-b-c** Bericht over verse saucijzen van Lauwereins, Middelburgsche Courant dd. 31.07.1878, 31.07.1879 & 04.08.1880
- X** Aankondiging van soirées in *de Kersenboom*, Middelburgsche Courant dd. 05.08.1879
- XI** Aankondiging van café chantant in *de Kersenboom*, Middelburgsche Courant dd. 31.07.1880
- XII** Aanbod huur van *de Kersenboom*, Middelburgsche Courant dd. 14.04.1880
- XIII** Aanbod van afbraakmaterialen van *de Kersenboom*, Middelburgsche Courant dd. 23.06.1881
- XIVa-b** Opening van *Zomerlust* door Lauwereins, Vlissingse Courant dd. 08.05.1881 & Middelburgsche Courant dd. 09.05.1881
- XV** Aankondiging van publieke verkoop van een herberg onder Groot-Abeele (mogelijk *Zomerlust*), Middelburgsche Courant dd. 10.02.1880